

Alain de Benoist

Rozhovor s Alainem de Benoist pro francouzské stránky Boulevard Voltaire vedl Nicolas Gauthier

Nicolas Gauthier: Navzdory slibům levicových i pravicových politiků nezaměstnanost - podle všeho nezadržitelně - roste. Jde o nevyhnutelný trend?

Alain de Benoist: Podle oficiálních údajů je ve Francii tři a půl milionu nezaměstnaných, což znamená míru nezaměstnanosti 10,3%. Toto číslo se však může výrazně lišit v závislosti na způsobu výpočtu. Vládní statistiky zohledňují pouze kategorii „A“ - tedy ty, kteří jsou bez práce a aktivně si ji shánějí - a vynechávají kategorie „B“, „C“, „D“ and „E“, označující lidi, kteří si hledají práci, přestože v poslední době měli nějakou omezenou pracovní činnost; lidi, kteří zůstávají bez práce, ale přestali se po ní ohlížet; účastníky rekvalifikací, zaměstnané na „dotovaných místech“ atd. Když přičteme všechny uvedené kategorie, dostaneme údaj 21.1% - více než dvojnásobek oficiální cifry. Pokud pak mluvíme o celkovém podílu ekonomicky neaktivního obyvatelstva v pracovním věku, dosáhneme 35,8%. Pokud navíc vezmeme v úvahu nejistá, na částečný úvazek nebo krátkodobá pracovní místa a skupinu „chudých pracujících“ atd., číslo dále narůstá.

Míra nezaměstnanosti se bezpochyby odvíjí od vládní politiky - ale jen do jisté míry. Současná nezaměstnanost nemá už cyklický, ale v první řadě strukturální charakter - což někteří dosud plně nepochopili. Práce se tak stává vzácným zbožím. Ztracená pracovní místa jsou nahrazována ve stále nižší míře. Expanze sektoru služeb je nepopiratelným faktem - tento sektor hospodářství však negeneruje kapitál. Navíc do dvaceti let nahradí skoro polovinu těchto pracovních míst ve službách zesíťované stroje. Představu návratu k plné zaměstnanosti proto nutně musíme označit za iluzi.

NG: Lidé se dělí na ty, kteří žijí, aby pracovali a ty, kteří pracují, aby přežili. Nepraktikují lidé, odmítající obětovat své životy vyděláváním, nějakou formou odvěké moudrosti? Skutečně je práce hodnotou sama o sobě?

AdB: Bylo by vhodné zdůraznit, že to, co dnes označujeme za „práci,“ nemá naprosto žádnou souvislost s produktivní činností minulých staletí, tedy jednoduchou „metabolizací“ přírody.

Práce není synonymem činnosti ani zaměstnání. Takřka naprosté převládnutí práce za mzdu představovalo svého času jistou formu revoluce, masami velice dlouho nepřátelsky vnímanou – lidé totiž byli zvyklí výhradně na spotřebu plodů vlastní práce a nikdy nechápali práci jako prostředek k opatření si – koupi – plodů práce jiných lidí.

Práce má dvojí rozměr: obsahuje v sobě konkrétní práci (její metabolizující účel) a abstraktní práci (vydaný čas a energii). V kapitalistickém systému se počítá jen s abstraktní složkou, jelikož právě ona – lhostejná k vlastnímu obsahu, rovná pro veškeré zboží, k němuž poskytuje základní měřítko srovnání – je jediným faktorem, transformujícím se na peníze, čímž nabývá roli zprostředkovatele v novém uspořádání vzájemné společenské závislosti. Proto ve společnosti, kde se stala základní (strukturální) kategorií komodita, přestává být práce distribuována tradičními mocenskými strukturami a namísto toho sama vykonává funkci těchto odvěkových vztahů. V kapitalismu představuje práce dominantní formu společenského vztahu. Její vedlejší produkty (komodita, kapitál) potom představují zároveň konkrétní plody práce a objektifikované formy společenského zprostředkování. Práce tak přestává být prostředkem a stává se sama o sobě účelem.

V kapitalismu hodnotu tvoří čas strávený prací a je tak převládající formou bohatství. Akumulace kapitálu znamená hromadění produktů času stráveného lidskou prací. Proto také ohromný nárůst produktivity práce v kapitalistickém systému nevedl ve výrazné zkrácení pracovní doby – jak by se snad dalo očekávat. Právě naopak: kvůli principu neomezené expanze vyžaduje systém stále více práce – a právě tady můžeme pozorovat zásadní rozpor. Na jedné straně usiluje kapitalismus o prodloužení odpracovaných hodin, jelikož akumulace kapitálu lze docílit jedině tím, že lidé budou pracovat stále více a více. Na straně druhé ale růst produktivity umožňuje vyrobit stále více zboží s využitím práce méně a méně lidí. To dále zvyšuje závislost výroby hmotného bohatství na čase stráveném prací. V tomto ohledu se tedy nezaměstnaní už stali nadbytečnými lidmi.

NG: Ví se o Vás, že jste „chorobný dřič“ (*bourreau de travail*). Nechtěl byste někdy raději pozorovat růst trávu nebo se pomazlit s Vašimi kočkami?

AdB: Pracuji 80-90 hodin týdně jednoduše proto, že dělám to, co mě baví. To ze mě však ještě nečiní stoupence kultu práce, právě naopak. V *Genesis* (3:17-19) je práce označena za následek prvotního hříchu. Svatý Pavel říká. „Kdo nepracuje, ať nejí.“ (II *Soluňským* 3:10). Tento moralistický a káravý náhled na práci je mi obdobně cizí jako vykupitelská pracovní etika protestantismu nebo vlastně i zbožštění hodnoty práce totalitními režimy. Jistě, uvědomuji si, že slovo „travail“ (práce) pochází v latinského *tripalium*, termínu původně označujícího mučicí nástroj. Proto se snažím ctít „volný čas“, který je „volným“ do té míry, do jaké je osvobozen od práce.

Původní francouzská verze rozhovoru *Entretien avec Alain de Benoist: Dans la logique capitaliste, les chômeurs sont devenus des hommes superflus...* vyšla na Boulevard Voltaire. Překlad pořízen z anglické verze *The logic of capitalism; the unemployed and the superfluous* publikované na stránkách *The Occidental Observer*.